

VALSTYBĖS ĮMONĖS TURTO BANKO APLINKOS APSAUGOS POLITIKA

1. Įvadas

1.1. Valstybės įmonės Turto banko aplinkos apsaugos politika (toliau – Politika) nustato valstybės įmonės Turto banko (toliau – Turto bankas) aplinkos apsaugos politikos bendrąsias nuostatas, prioritetines kryptis bei aplinkos apsaugos principus, kuriais Turto bankas vadovaujasi siekdamas sumažinti poveikį aplinkai, valdyti su aplinka susijusias rizikas ir puoselėti darnaus vystymosi principais grįstą kultūrą įmonėje bei jos aplinkoje, taip pat šių principų įgyvendinimo priemones.

1.2. Turto bankas, įgyvendindamas šią Politiką, vadovaujasi Jungtinių Tautų Pasaulinio susitarimo principais, Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslais, Paryžiaus susitarimu, Europos žaliuoju kursu, Europos tvarumo atskaitomybės standartais (ETAS), Ekonominio bendradarbiavimo plėtros organizacijos (EBPO) Valstybės valdomų įmonių valdymo gairėmis, nacionaliniais teisės aktais, reglamentuojančiais aplinkosaugos valdymo principus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos nuostatomis.

1.3. Politika įgyvendinama priimant ją įgyvendinančius šioje Politikoje nurodytus Turto banko vidaus teisės aktus bei taikant veikloje aplinkos apsaugos priemones.

2. Sąvokos ir sutrumpinimai

2.1. **Atsinaujinantys energijos ištekliai (AEI)** – energijos ištekliai gamtoje, kurių atsiradimą ir atsinaujinimą nulemia gamtos vyksmai: saulės šviesa, vėjas, upių tekėjimas, jūrų bangavimas, potvyniai ir atoslūgiai, biomasės augimas, geoterminė energija.

2.2. **Darnaus vystymosi tikslai** (angl. *Sustainable Development Goals*) – visų Jungtinių Tautų narių 2015 m. pasiektas susitarimas dėl bendros darbotvarkės pasaulio vystymuisi iki 2030 m. Jos pamatą sudaro 17 Darnaus vystymosi tikslų, kurie apima taikos, gerovės ir visapusiško klestėjimo siekį žmonijai ir planetai dabar ir ateityje bei skatina jungtis į partnerystes tikslų įgyvendinimui.

2.3. **Europos tvarumo atskaitomybės standartai (ETAS)** – 2023 m. Europos Komisijos patvirtinti standartai, priimti Deleguotuoju reglamentu (EU) 2023/2772, kuriais įmonės privalo vadovautis rengiant tvarumo informaciją.

2.4. **Europos Žalioji kursas** – 2019 m. gruodžio 11 d. Europos Komisijos pristatytos veiksmų gairės, kuriomis siekiama, kad iki 2050 m. Europa taptų pirmuoju poveikį klimatui neutralizavusiu žemynu, skatinančiu ekonomiką, gerinančiu žmonių sveikatą ir gyvenimo kokybę, besirūpinančiu gamta ir nieko nepaliekančiu nuošalyje.

2.5. **Energijos vartojimo efektyvumas** – tai mažesnis energijos sunaudojimas tai pačiai užduočiai atlikti arba tam pačiam rezultatui pasiekti.

2.6. **Energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principas** – priimant investicinius sprendimus, pirmenybė teikiama ekonomiškai efektyvioms energijos vartojimo priemonėms, mažinančioms energijos vartojimo paklausą.

2.7. **Klientai** – fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie naudojami arba yra išreiškę pageidavimą naudotis Turto banko teikiamomis paslaugomis.

2.8. **Nacionalinė darnaus vystymosi strategija** - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 „Dėl Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“ patvirtinta Nacionalinė darnaus vystymosi strategija, kurioje suformuluoti nacionaliniai darnaus vystymosi prioritetai, tikslai ir uždaviniai.

2.9. **Nacionalinis pažangos planas** - Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ patvirtintas 2021–2030 m. veiksmų planas, siekiant įgyvendinti Valstybės pažangos strategiją „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. XIV-2466 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ patvirtinimo“.

2.10. **Paryžiaus susitarimas** (angl. *Paris Agreement*) - valstybių susitarimas, siekiantis sustiprinti pasaulinį atsaką klimato kaitos keliamiems pavojams. Siekiama apriboti vidutinės temperatūros žemėje padidėjimą iki 2° C, lyginant su prieš industriniu lygiu, bei toliau siekti ne didesnio nei 1,5° C vidutinio temperatūros žemėje padidėjimo iki šio amžiaus pabaigos.

2.11. **Pasaulinis susitarimas** (angl. *Global Compact*) - Jungtinių Tautų iniciatyva verslui, skatinanti verslą savanoriškai įsipareigoti vykdyti bei atsiskaityti už savo darnią ir atsakingą veiklą bei laikytis dešimties atsakingumo principų žmogaus ir darbuotojų teisių, aplinkos apsaugos ir kovos su korupcija srityse.

2.12. **Suinteresuotos šalys** - subjektai, kuriems Turto banko veikla daro arba gali daryti teigiamą arba neigiamą poveikį, o jų daromas poveikis gali arba daro įtaką Turto banko veiklai.

2.13. **ŠESD** - šiltnamio efektą sukeliančios dujos.

2.14. **Turto banko darbuotojas** - asmuo, su Turto banku susietas darbo santykiais.

2.15. **Tiekėjas** - ūkio subjektas - fizinis asmuo, privatusis ar viešasis juridinis asmuo, kita organizacija ir jų struktūrinis padalinys arba tokių asmenų grupė, įskaitant laikinas ūkio subjektų asociacijas, kurie rinkoje siūlo atlikti darbus, tiekti prekes ar teikti paslaugas.

2.16. **Vertės grandinė** - visuma susietų veiksmų ir procesų, kuriuos įmonė atlieka kurdamą produktą ar paslaugą - nuo žaliavų įsigijimo iki galutinio pristatymo klientui, siekiant sukurti didžiausią vertę ir konkurencinį pranašumą.

2.17. **Partneriai** - fiziniai arba juridiniai asmenys, su kuriais įmonė palaiko tiesioginius ūkinius ryšius, bendradarbiauja siekdama bendrų tikslų, dalinasi rizika ar nauda. Tai lygiateisiai subjektai, dirbantys be pavaldumo, dažnai susieti bendros veiklos ar partnerystės sutartimis.

2.18. **Žiedinė ekonomika** - tai gamybos ir vartojimo modelis, apimantis kuo ilgesnį esamų medžiagų ir gaminių naudojimą, pagrįstas funkcionalaus produkto dizaino, dalijimosi, nuomos, pakartotinio naudojimo, taisymo, atnaujinimo ir perdirbimo principais bei tokio būdu pailginant gaminių gyvavimo ciklas. Pagrindiniai žiedinės ekonomikos modelio elementai: pašalinti atliekas ir taršą, kuo ilgiau naudoti medžiagas ir produktus, atkurti natūralias ekosistemas.

3. Bendrosios nuostatos

3.1. Šios Politikos tikslas - nustatyti Turto banko aplinkos apsaugos veiklos prioritetines kryptis ir principus, užtikrinant aplinkos apsaugos aspektų integravimą į strateginį valdymą, sprendimų priėmimą ir operacinę veiklą, siekiant mažinti neigiamą poveikį aplinkai ir prisidėti prie klimato kaitos švelninimo.

3.2. Turto bankas veiklą aplinkos apsaugos srityje vysto vadovaudamasis šiomis pagrindinėmis prioritetinėmis kryptimis:

3.2.1. klimato kaitos švelninimas ir ŠESD emisijų mažinimas;

3.2.2. energijos vartojimo efektyvumo didinimas ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas;

3.2.3. tvarus valstybės nekilnojamojo turto valdymas visame jo gyvavimo cikle;

3.2.4. atliekų rūšiavimas, žiedinės ekonomikos ir racionalaus išteklių naudojimo principų taikymas;

3.2.5. aplinkos apsaugos reikalavimų integravimas į vykdomus pirkimus ir vertės grandinę;

3.2.6. pastatų naudojamų energijos sistemų modernizavimas bei inovatyvių valdymo sprendimų kūrimas;

3.2.7. aplinkos apsaugos valdymo, stebėsenos, atskaitomybės ir skaidrios komunikacijos stiprinimas valdomo valstybės nekilnojamojo turto sektoriuje.

4. Aplinkos apsaugos principai

4.1. Turto bankas vertina esamą ir galimą vykdomos veiklos poveikį aplinkai bei vadovaujasi šiais aplinkos apsaugos principais:

4.1.1. vystyti efektyvų, tvarų ir prieš gamtą atsakingą verslo modelį;

4.1.2. laikytis Turto banko veiklai taikomų teisinių ir aplinkosauginių reikalavimų bei kitų įmonės priimtų įsipareigojimų, siekiant sumažinti incidentų atsiradimo tikimybę ir poveikį aplinkai;

4.1.3. siekiant efektyviai veikti aplinkos apsaugos srityje, įtraukti energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principo ir aplinkos apsaugos aspektus ankstyvame veiklos sprendimų priėmimo etape;

4.1.4. prisidėti prie klimato kaitos problemų sprendimo ir siekti nulinio ŠESD emisijų balanso;

4.1.5. Turto banko veikloje naudoti (įsigyti ar nuomoti) transportą, kuris būtų mažiau taršus aplinkai;

4.1.6. siūlyti savo Klientams sprendimus, kurie padėtų jų veiklai tapti draugiškesne aplinkai, siekti užtikrinti iš atsinaujinančių išteklių pagamintos energijos tiekimą visiems Turto banko valdomiems valstybės nekilnojamojo turto objektams;

4.1.7. investuoti į energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamybą, taip pat išlaikyti ir, esant galimybei, plėtoti esamus elektros energijos kaupiklių pajėgumus;

4.1.8. vystyti inovatyvius sprendimus ir teikti paslaugas, kurios padėtų Klientams energiją vartoti efektyviau: plėsti elektromobilių infrastruktūrą, diegti išmanius valstybės nekilnojamojo turto objektų valdymo sprendimus ir kt.;

4.1.9. taikyti energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principą: priimant sprendimus dėl valstybės nekilnojamojo turto objektų modernizacijos ir / ar remonto projektų, pirmenybę teikti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėms, mažinančioms energijos vartojimo paklausą, jeigu jos yra ekonomiškai efektyvesnės negu atitinkami su energijos pasiūla susiję sprendimai;

4.1.10. atsakingai prižiūrėti valdomo valstybės nekilnojamojo turto objektuose esančius energiją naudojančius įrenginius, sistemas ir juos modernizuoti, siekiant gerinti aplinkos būklę, Klientų ir visuomenės aptarnavimo kokybę;

4.1.11. mažinti popieriaus sunaudojimą, peržiūrint Turto banko vidinius ir išorinius veiklos procesus, siekiant sumažinti spausdinamų vidinių ir išorinių dokumentų kiekį;

4.1.12. nustatyti bendruosius aplinkos apsaugos reikalavimus Turto banko Tiekėjams, kad paslaugų teikimo metu būtų iš anksto taikomos prevencinės ir taršos mažinimo priemonės bei išvengta galimo neigiamo poveikio aplinkai, šiuos reikalavimus integruojant į viešųjų pirkimų dokumentus;

4.1.13. skatinti Turto banko veikloje ir visoje vertės grandinėje racionalų ir tausojantį išteklių, tokių, kaip: energija, kuras, žaliavos, atliekos ir kiti, valdymą bei vengti naudoti pavojingas chemines medžiagas;

4.1.14. skatinti Turto banko veikloje ir visoje vertės grandinėje atliekų rūšiavimą ir mažinti Turto banko veikloje susidarančių atliekų kiekį, siekiant užtikrinti saugų ir atsakingą jų tvarkymą;

4.1.15. prisidėti prie pasaulinio perėjimo prie žiedinės ekonomikos, taikyti jos principus visoje Turto banko veikloje, atsižvelgti į išteklių naudojimo efektyvumą valdomo valstybės nekilnojamojo turto statybos, atnaujinimo, modernizacijos bei remonto projektų pradinuose projektavimo etapuose;

4.1.16. reguliariai analizuoti Turto banko veiklos, įrenginių ir paslaugų daromą bei galimą neigiamą poveikį aplinkai, vertinti riziką, numatyti ir įgyvendinti priemones jai sumažinti, išvengti ar panaikinti;

4.1.17. ugdyti Turto banko darbuotojų kompetenciją ir atsakingą požiūrį į aplinkos apsaugą tiek darbe, tiek asmeniniame gyvenime;

4.1.18. didinti informuotumą, mokyti ir skatinti Turto banko darbuotojus, Tiekėjus, Partnerius, Klientus ir kitas Suinteresuotas šalis laikytis šios Politikos įsipareigojimų;

4.1.19. bendradarbiauti ir keistis informacija aplinkos apsaugos klausimais su Tiekėjais, Partneriais, valstybės institucijomis ir kitomis Suinteresuotomis šalimis;

4.1.20. stebėti, kontroliuoti ir Suinteresuotoms šalims nuolat skaidriai komunikuoti apie Turto banko veiklos aplinkosaugos srityje tikslus, atliktus veiksmus bei pasiektus rodiklius.

5. Aplinkos apsaugos principų įgyvendinimo priemonės

5.1. Turto bankas, siekdamas efektyviausiu būdu mažinti neigiamą poveikį aplinkai, telkia pastangas tose srityse, kuriose šis poveikis didžiausias ir konkretūs veiksmai leidžia pasiekti geriausių rezultatų.

5.2. Remiantis šios Politikos principais periodiškai identifikuojami aplinkos apsaugos aspektai, nustatomi aplinkos apsaugos tikslai ir formuojami uždaviniai, kurie integruojami į Turto banko veiklą bei į Turto banko tvarumo srities strateginių prioritetų valdymo planą, atitinkamai pagal priskirtas atsakomybes juos perkeliant į Turto banko struktūrinių padalinių veiklos planus.

5.3. Siekiant užtikrinti nuolatinį aplinkos apsaugos veiksmingumo gerinimą Turto banko veikloje, periodiškai stebimi aplinkos apsaugos valdymo srityje pasiekti rezultatai, peržiūrimi procesai, įsivertinant veiklą pagal galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius aplinkos apsaugą, bei išorinius aplinkos apsaugos standartus.

6. Pranešimai apie aplinkos apsaugos pažeidimus

6.1. Turto bankas naudoja vieningą pranešimų apie pažeidimus perdavimo sistemą: [Praneškite apie pažeidimą - Turto Bankas](#). Pranešimus per šią sistemą galima pateikti tiek anonimiškai, tiek nurodant savo asmens duomenis. Bet koku atveju užtikrinama, kad kiekvienas atvejis bus išnagrinėtas konfidencialiai.

6.2. Pranešimus apie aplinkos apsaugos pažeidimus galima pateikti pagal pasirinktą temą arba pasirinkus „Kitas pranešimas apie pažeidimą“, jei reikiamos temos nėra. Gauti pranešimai nukreipiami tiesiogiai už atitinkamą sritį atsakingiems Turto banko darbuotojams.

7. Baigiamosios nuostatos

7.1. Politika yra peržiūrima ir atnaujinama pagal poreikį ne rečiau nei vieną kartą per du metus arba pasikeitus šios Politikos reguliavimo srities norminiams teisės aktams.

7.2. Turto bankas, įgyvendindamas Politiką, rengia tvarumo strateginių prioritetų valdymo planus, kuriuose nurodo atitinkamų metų planuojamus veiksmus ir siektinus rezultatus aplinkos apsaugos srityje. Šie planai yra tvirtinami Turto banko generalinio direktoriaus ir kasmet peržiūrimi bei koreguojami pagal poreikį.

7.3. Už Politikos parengimą, pakeitimų inicijavimą ir jos įgyvendinimo veiksmų planų rengimą bei vykdymo koordinavimą Turto banke atsakingas struktūrinis padalinys, kuriam priskirta tvarumo srities valdymo funkcija.

7.4. Už Politikos įgyvendinimą Turto banke atsakingas generalinis direktorius.

7.5. Su šia Politika supažindinami visi Turto banko darbuotojai, kurie privalo laikytis jos nuostatų bei atlikdami savo darbo funkcijas vadovautis šioje Politikoje nustatytais principais.

7.6. Politika tvirtinama ir keičiama Turto banko generalinio direktoriaus įsakymu.